

HALOTTAINK

- Varga Imre ny.** kisegítő lelk., aug. 27-én. Baján tem. (70,45)
- Msgr. Szabados Mihály** nagyrépost kanonok, az eperjesi g. kat. egyházmegye volt ált. püspöki helynöke szept. 2-án. Viszlón tem. (80,55)
- Várhelyi Zoltán Jeromos OMC.** Marosvásárhelyt tem. (75,51)
- Czika László** piarista, volt máramaroszigeti tanár, ny. csatószegei pléb., aug. 22-én (63,38)
- Feigl Antal** ny. pléb. Szatmáron (81,58)
- Gyeginszky Ferenc** tb. kan., ny. becsehelyi pléb., szept. 11-én Budapesten; 17-én tem. Pápán (89,62)
- Áder János Ráfael OCD,** ny. pléb., szept. 27-én Mosonmagyaróvárott; tem. okt. 3-án Győrött (70,45)
- Sasvári József** tb. kanonok, püspöki tanácsos, pesterzsébeti plébános, szept. 29-én Pesten; tem. okt. 9-én Ceglédbercelen
- Strommer Henrik** lelkész, okt. 3-án Perth-ben (Ausztrália); tem. okt. 18-án Perth-ben (80)
- Walter József,** a temesvári székesegyház nagyrépostja, okt. 3-án Temesváron; tem. okt. 5-én Temesváron (92,69)
- Arató József** esperes, hetvehelyi pléb., okt. 6-án Sásdon; tem. okt. 12-én Sásdon (76,51)
- Dr. Balázs Lajos** érseki tan., ny. pléb., tem. okt. 11-én az óbudai temetőben (73,50)
- Elm Sebestyén** pléb., okt. 15-én Pécssett; Villányban tem. (71,47)
- Póczik Oszkár** lelkész, okt. 21-én Budapesten; tem. Budapesten (56,28)
- György Hugó OFM** testvér, Esztelneken ápr. 25-én
- Végh György Kandid OFM,** aranyfogadalmas, Jeruzsálemben okt. 3-án.
- Szeifrid István** nemeskürti pléb., okt. 27-én, Mersevátón tem. (37,13)
- Vangel Imre** c. esp., ny. pléb., okt. 28 Székesfehérvárott, tem. nov. 5-én (71,46)
- Horváth István** lelkész Budapesten, tem. nov. 16-án (54,14)

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementóinkba!

+

SÜMEGH FERENC LOTHÁR OSB
(1907—1984)

Amikor Lothár atya évekkal ezelőtt egy alkalommal az alsóíri könyvtárban föl-fedezte a Magyarország Vármegyéi könyvsorozatot: levette a polcról Bars megye kötetét, felütötte 452. lapját, ahol a következőket olvashatjuk: „... jelentős alakja volt a megyegyülésnek Sümegh János, kinek természetes, józan észjárása minden kérdés-

ben megnyilatkozott: „bőmből az öreg ágyú”, mondogatták, ha a tanácsteremben megszólalt.” Hasonlóképpen nyilatkoztak Lothár atya tanítványai is róla Kammerben vagy Kastilban s ő nem is bánta, hogy így dédapja nyomdokába lépett.

Székesfehérvárott született 1907. október 4-én. Vácot a piaristák gimnáziumába járt, majd a bencés rendbe lépett. 1931-ben szentelték pappá. Latin és magyar-szakos tanári oklevelet szerzett a pesti egyetemen. Rendi működését Pannonhalmán kezdte el mint karnagy és hitoktató. 1932-től 1934-ig Kőszegen tanár, énekkarvezető, ház- és kertgondnok. 1934-től 1941-ig Pápan működött mint tanár, kéttornyúlaki miséző és a Kárpát dalárda és zenekar karnagya. 1941—42-ben tábori lelkész a 34. gyalogezrednél az orosz fronton. 1942-től 1944-ig Komáromban tanár és Nemesócsán miséző. 1944. októberétől 1945 júniusáig Bakonybélben rejtőzik a nyilasok elől. 1945-től Sopronban tanár. Újságcikkei miatt néhány napig internálják és fél évig rendőri felügyelet alá helyezik. Az iskolák államosítása után káplán a soproni Szt. György templomban 1950. július 11-ig. Ezen a napon — a szerzetesrendek feloszlása kapcsán — néhány rendtársával együtt a szolnoki ferences zárdába viszik. Kiszabadulása után 1953. decemberéig orgonista Cellődömlőkön, majd 1956. november 3-ig ugyanilyen minőségben működött a győrújvárosi plébánián. Erre a korra jellemző az a kis epizód, amit életének ezzel a szakaszával kapcsolatban szeretett emlegetni: A szomszédos győrszigeti plébánián egy kapucínust alkalmaztak sekrestyésként, akit sokan fölkerestek korábbi lelki gyermekei közül. Az egyik hívő Újvárosban is győnni szeretett volna az ottani világi sekrestyésnél, aki ezt a választ adta: „Nálunk nem a sekrestyésnél, hanem a kántornál lehet győnni!”

Ausztriába kerülve először a soproni erdészek, majd az obertrauni szövetségi tornásziskolában elhelyezett magyar menekült gyermekek tanára. Amikor pedig a különböző segélyszervek több magyar gimnáziumot is szerveztek, így a Linzi Caritas is az egyházmegye nyaralójában Kammer am Attersee-ben: ennek a gimnáziumnak igazgatója lett. A kammeri iskola feloszlása után 1958-tól a rendtársa igazgatósága alatt álló Burg-Kastl-i magyar gimnázium internátusának vezetője. 1960 óta nyaranta Máriacellben tartózkodott, mint a kegyhely által kibocsátott gyászjelentés mondjá: „A zárándoklatok ideje alatt május elejétől október végéig szeretett hazája és a világon mindenütt szétszórta élő honfitársai lelki igényeit szolgálta. Fáradhatatlan gyóntatójuk, segítőjük és jópásztoruk volt. Novembertől május elejéig más lelkipásztori természetű ügyeknek szentelte életét, először Münchenben, később pedig Bécsben.” A müncheni Szt. Bonifác bencés apátságban ma is szívesen emlékezik vissza azokra az évekre, amikor Páter Lothár a lelkipásztorkodás minden vonalán készségesen segített, szabad idejében pedig szívesen kereste föl a magyar családokat, látogatta a hangversenyeket. Még ma is emlékezik kritikájára, amellyel a családlátogató elhanyagolására hívta föl a figyelmüket. 1974-től Bécsben tartózkodott a téli időben, s néha nyári, máriacelli szolgálatát is meg kellett szakítania, hogy rendtársától, Polgár Vilmostól átvett feladatát elláthassa: a rend külföldi gazdasági ügyeinek, és bizonyos magyarországi segélyezésnek az intézését is, amelyet 1981-ig végzett. Ennek kapcsán levelezés vagy személyes találkozás révén sok magyar pappal és főpappal került közvetlen kapcsolatba. Gondosan tanulmányozta az egyházmegyéik sematizmusait és az Annuario pontificiot, ilyen kérdésekben szinte élő lexikon volt. Bécsi tartózkodása idején is szívesen segített a magyar pasztorációban. Vasárnapokon Kaiserebersdorfban misézett, lelkigyakorlatokat tartott, szónoklatokat vállalt. Előbb a burgenlandi szemináriumban majd a Pázmáneumban lakott. 1981-ben Máriacellben ünnepelte meg aranymiséjét. A szentatya máriacelli zárándoklatát is megélhette. Méltóságteljes, szinte katonás volt a megjelenése, az utóbbi évtizedekben fehér hajkoronája és érzékeny bőre miatt egy ideig viselt fehér szakáll is csak még jobban kiemelte ezt. Csak az utolsó évben rokkant meg. Télien sem hagyta el Máriacell, ahol pedig teremnek beillő magas szobájában nehezen viselte el a hideget. Egyre fokozódó agyérelmeszesedése következtében sok mindent elfelejtett s a végén már nem ismerte meg még barátait sem. A mária-

celli kórházba került, ahol 1984. július 31-én Isten örök békéjének világába költözött.

A rendház kápolnájában ravatalozták fel. Temetését Csóka Gáspár pannonhalmi perjel vezegte 1983. augusztus 3-án. A kegyhely temetőjének papi sírhelyén, Marosi László mellett várja teste a feltámadást. Dr. Galambos Iréneusz OSB

KARA JÓZSEF (1905—1983)

A veszprémi egyházmegye halotja Pápán született 1905. július 3-án. A királynő városának székesegyházában, Veszprémben vette fel a papi rendet, 1932-ben. Fölszentelése után Vigántpetenden rövid ideig káplán, majd a veszprémi Davidikumban három éven át prefektus s ezt követően Pápán és Keszthelyen ismét káplán. 1939-től lelkész-ként működött Herenden, később Vaszaron s innen került utolsó állomáshelyére, Szápárra, ahol először plébánoshelyettesként, majd mint plébános egész haláláig — több mint 43 évig — építette a rábizottak lelkében Isten országát. Bizonyára sok, türelemmel viselt szenvedését elfogadó Mesterének jeladása volt, hogy Szent Kereszt felmagasztalása ünnepén (IX. 17) léphette át az örökkévalóság küszöbét.

Kara József hősiessen szerény volt: egy életöltön kitarított a három községet magábanfoglaló és sok munkát adó plébániáján, Szápáron. Rendületlenül kijárt két külközségébe, a túlnyomóan protestáns többségben lakó katolikus kis csoportokhoz, még hozzá minden vasárnap, a nyári hőségben éppúgy, mint a kemény bakonyi télen. Nem ment nyugdíjba, hanem utolsó lehetőségig a lelkek szolgálatára szentelte magát, mert tudta, hogy a paphiány miatt főpásztora nem tudja majd betölteni plébániáját. Amikor már nem volt ereje végigállni az egész szentmisét, ülve végezte egyes részeit, amikor már nem tudott felmenni a templomba, hívei autóval felvitték, illetve télen szánkón felhúzták. Amikor orvosa már csak húsz percnyi fennmaradást engedélyezett, akkor is az íróasztal mellé ült, átnézte az iratokat, hogy rendet hagyjon maga után.

Vendégszeretete közismert. Alig múlt el egy nap, hogy papestvérei vagy ismerősei közül meg ne látogatta volna valaki. Pedig nem központi fekvésű a plébániája s maga sem volt bőbeszédű, inkább hallgatta, amint látogatója kiöntötte lelkét. Munkája így kilépett plébániája határán, de vidéken is szívesen segítkezett. A szomszédos Jásd-Szentkút minden búcsúján gyóntatott, a környéken lelki tekintélynek számított. Szállóigévé lett még idős férfiak ajkán is: „Megmondta a szápári pap!”

Amikor eljött az az idő, hogy ő szorult segítségre, laikus kiségitőt vett maga mellé, hogy így megnyújtsa papi működését és ennek hatókörét. Azon fáradozott, hogy munkatársaiából olyan egyéniségeket formáljon, akik az evangélium ügyét továbbvisszik és gondozzák a pap nélkül maradt plébániát. Nem akarta árván hagyni híveit!

Zuhogott az eső, amikor főpásztora, segédpüspöke és ötvenfőnyi papestvére a hívek sokaságától kísérve a szápári templomkertbe hívei közé temette.

Szomszédja

DR. VIZY ISTVÁN (1910—1983)

Isten görbe vonalon is egyenesen ír! — hangzik a bölcs mondás. Emberi ésszel ki nem tervezhető módon alakítja ki azok egyéniségét, akikre az életadásnál is nagyobb feladatot bíz: a lelkek ápolását. Érvényes ez Dr. Vizy Istvánra is.

Balassagyarmaton látta meg a napvilágot 1910 augusztus 19-én. Az egri székesegyházból indult papi útjára 1934-ben és ennek az egyházmegyének szolgálatában hirdette az Úr ígését 1959-ig. Ekkor a Gondviselés az esztergomi főegyházmegyébe delte.

Az egyik hívő így nyilatkozik róla: „Vizi Pista halála nagyon megviselt. Ő több mint barátom, inkább a testvérem volt. Állítom, hogy kevés olyan igazi papja volt az egyháznak, mint ő, aki halálos betegen is, utolsó pillanatig látogatta betegeit, hogy enyhítse az övéniél jóval kisebb szenvedésüket. Farkasréten Bagi püspök búcsúztatta

nagy papi segédlettel és ugyanő végezte érte a koncelebrált gyászmisét is. Nagyobb tömeg gyűlt össze a búcsúztatásán, mint nagy művészek és egyéb híres emberek temetésén. Ez nem véletlen! Neki a Jóisten még ezzel is elégteltelt adott, amit meg is érdemelt. Az egri egyházmegyében levő Farnosra is sokan elkísértük a családi sírboltba a fővárosból. Ő az életszentségre törekedett, ami sikerült is neki."

Pályafutása igen változatos volt: káplánként, a kispapok tanulmányi felügyelőjeként, hittanárként, százados-lelkészként, a Szt. Imre Kollégium prefektusaként, majd karácsondi plébánosként szolgálta Isten népét. A sokféle, szinte kétévénként változó munkaterület, és a velejáró sok tapasztalat érlelték benne a későbbi megértő gyóntatót. 1957-től állt a budapesti Szent Imre-templom szolgálatában. Fáradhatatlan vigasztaló és a családok szorgalmas látogatója volt utolsó állomáshelyén is. Szinte egész napját a gyóntatószékben, a betegeknel vagy a temetőben töltötte. Hihetetlenül széles ismeretségi körének mindig lelki segítséget is igyekezett nyújtani. Volt tanítványainak évtizedek múltán is mosolyra derül arca, ha neve szóba kerül, mindenkinek van kedves emléke róla. Paptársai tudták, ha Pista kiül a gyóntatószékbe, akkor szedhetik a sátorfájukat, mert a hívek mind hozzá mennek gyóntni.

1983 decemberében hívta őt magához az atyai szó: „Jól van derék, hűséges szolgálóm. Menj be Urad örömébe!”
Tanítványa

P. PETHŐ JENŐ S. J.

(1898—1983)

Nyolcvanötödik születés- és névnapja megünneplése után agyérgörcsrel került az egri kórházba, onnan hazai körülmények közé, ahol 1983. dec. 28-án, a korahajnali órákban eltávozott az élők sorából.

Emberileg szomorúan állunk koporsója előtt, mert az ő példájában a magunk sorsát látjuk: a természet rendje az, hogy jövünk és távozzunk s e két mozzanat közötti létet nevezzük életnek.

P. Pethő Jenő tartalmasan töltötte ki ezt az életszakaszt, úgy, hogy halálos ágyán joggal imádkozta a papi szolozsmában mindennap elhangzó imát: „Most bocsásd el, Uram, szolgálodat békességben, mert látták szemeim az üdvösséget, melyet mindnyájunk számára rendeltél...”

P. Pethő 1898 nov. 15-én született. 18 éves korában az ifjúság veleszületett idealizmusával kereste a tartalmas életstílust és ezt a jezsuita életvezetésben találta meg. Ezért 1916-ban belépett a Jézus Társaságába, a nagyszombati noviciátusba. Tanulmányai végeztével 1927-ben pappá szentelték.

Egyetemi tanulmányainak elvégzése után a kalocsai gimnáziumba kap tanári beosztást, ahol a latin és magyar nyelvet tanítja, mint választott szaktárgyait. Egész életének első felét a kalocsai gimnáziumban töltötte el, tanított, régensként működött a kis-szemináriumban, majd a pécsi Pius-gimnáziumba került, ahol, mint iskola-igazgató működött a legnehezebb időkben. Tanárként közkedvelt volt diákjai körében, mert nemcsak a szellemi fejlődést tartotta szem előtt, hanem a testi egészséget is. Ezért nevelésében jelentős helyet foglalt el a sport. Diák futballmeccseken gyakran vett sípot szájába s a bírő szerepét töltötte be. Maga sem vonakodott a sporttól, kitűnően teniszezett.

Az 1950-es szétszórátás tanári működésének véget vetett. Ezzel kezdetét vette élete második szakasza, az egri főegyházmegyében tevékenykedett, mint lelkipásztor. Először Mezőkövesden, majd Sajóládon s végül Erken volt plébános. Innen ment 1969-ben nyugdíjba. Egerben lakott két gondozó nővérével együtt. Itt a Szent Lajos plébánián vállalt kiségitő szolgálatot, ez abban állott, hogy mindennap misézett, vasárnaponként prédikált is és sokat gyóntatott. Keresett papi gyóntató is volt. 1977-ben c. esperesi kinevezést is kapott, amelyben nem annyira kitüntetést látott, mint inkább csendes papi munkájának elismerését. Ahogy Kádár László érsek mondotta: „33 évet az egri főegyházmegye szolgálatában töltött el, szinte élete utolsó napjáig hűségesen telje-

sítve a papszentelésből fakadó kötelességeit. . . látogatta és vigasztalta a betegeket még akkor is, amikor a testi gyengeség keresztje már óra é ránehezedett. És mindezt azzal az áldozatos és odaadó lelküllettel tette, amelyet Szent Ignác iskolájában, a Jézus Társaság tagjaként tett magáévá. . . Sokat tudott adni a lelkeknek, mert Ő is sokat kapott Tőled, Urunk, imádságaiban, elmélkedéseiben." Életének végső szakaszában kisebb-nagyobb bajok lepték meg, de az Egyházért való munka mindig helyreállította. Egyik születésnapján meglátogattam és felajánlottam neki a csendes visszavonulás lehetőségét. Ekkor ezt mondta: „Atya, a halálra készen vagyok. De még tudok valamit dolgozni az Egyházért: misézem, gyóntatok, néha prédikálok. Amikor már ezt sem tudom megtenni, szívesen megyek bárhova.” Végső betegségében is kifejezte engedelmes készségét, hogy bárhova elmegy és felajánlja szenvedését az Egyházért. Az előkészület közben befejezte dolgos életét.

Távozása az életből legyen igazi születésnap az örök életre, ahol majd boldogan élvezheti hűségben, becsületben, munkában eltöltött papi életének minden gyümölcsét és örömét.

T. J.

DR. VÁRNAI BÉLA
(1911—1983)

A váci egyházmegye, a kállói espereskerület és Palotás hívő közössége gyászolt. A templom ugyan karácsonyi díszben pompázott még, hisz 1984. január 5-ét mutatott a naptár, de a gyászmisén a születésnap és a gyász hangulatával álltuk körül Dr. Várnai Béla ravatalát. Béla bácsit temettük, akivel olyan sokszor voltam lelkigyakorlaton, és aki súlyos betegségében is olyan rendíthetetlen papi hűséggel ragaszkodott a templomhoz. A végsőikig szolgálta Mesterét. Jó lelkű, példás pap és szeretetreméltó egyéniség volt, amit az is mutatott, hogy 30 pap koncelebrálta Dojcsák exkancellárral a szentmisét, és a hívek megtömték a templomot, pedig Béla bácsi már négy éve nyugalomba vonult. A gyászban osztoztak a protestánsok is a katolikusokkal. A gyászmenetet is mindkét templom harangja kísérte a palotási temetőbe.

Béla bácsi egyébként Banán született 1911. július 12-én. A váci székesegyházban nyerte el a papság annyira óhajtott kegyelmét 1936-ban. 1944-ig mint hitoktatókáplán működött Lajosmizsén, Turán, Kiskunfélegyházán és Hatvanban. A háború alatt Szabadszálláson vigasztalta és erősítette híveit. Sokan a mai napig emlegetik őt, mint a felebaráti szeretet hőseit. 1952-től Palotáson működött haláláig. Közben, 1961—1979-ig a kállói espereskerület élén áll. 48 évig fáradozott az Úr szőlőjében és paptestvérként állt közöttünk. Végül 1983. december 30-án beköszöntött Béla bácsi égi születésnapja, és a Főpásztorhoz költözött.

Elevenen él szívünkben Béla barátunk emléke, tisztelettel és szeretettel adóznak neki a hívek és paptársai.

Confrater

DR. BÁBA MIKLÓS
(1893—1984)

A magyar gör. kat. papság tisztelt és szeretett nagy öregje, az Egyházmegyének nevet adó Hajdúdorogi született régi hajdú földműves családból. A helyi népiskola „felső” tagozatának elvégzése után Ungvárott végezte a négyéves tanítóképzőt és kapott népiskolai tanítói oklevelet. Ezután két éven át gimnáziumi külömbözeti vizsgákkal érettségét szerezte, hogy papnövendékül felvehessék: 1914-ben kezdte meg teológiai tanulmányait Ungvárott. Az utolsó két évet Budapesten a központi Papnevelőintézetben végezte el. Az összes növendékek között ő nyerte el a szentbeszédverseny első díját. Az első világháború végén a megerőltető tanulás és az akkori nélkülözések következtében súlyosan megbetegedett. Budapesten életveszélyben került szanatóriumba, hosszú és gondos ápolás mentette meg. Hangját jóidőre suttogásig elvesztette. Gyógyulása évekig tartott. Ezért csak 1923. jún. 24-én szentelte pappá Miklósy István hajdúdorogi megyéspüspök. A legszegényebb szabolcsi nép között, Pírcsén lett lelki-

pásztor 12-éven át! Közben 1933-ban kánonjog-i doktorátust szerzett. A szegények atyja, a szűkölködők támogatója lett. Programja ez volt: „Feladatunk: felkarolni azokat, akik a legelesettebbek!” 1926-ban az OFB. földreformnál sok nincstelen neki köszönhette telekhez és földhöz juttatását: segítségéért még a másvallásúak is szeretettel messziről üdvözölték. Személyes alamizsnáival is sok szegény szükségén enyhített. Nagy tudásával és gyakorlatiasságával hasznosította magát a népművelési előadás-sorozatokban, a katolikus ifjúsági egyesületek vezetésében, a kerületi papi gyűléseken. Hívei sokszor a templomban adarálva találták, az újságokban tanulságos cikkekben járult hozzá kora problémáinak megoldásához. Megírta a falusi ifjúság számára a „Tiszta férfiúság”-könyv önálló és lebilincselő stílusú változatát. (Sajnos ez a háború miatt kéziratban maradt.)

Szívén viselte a népoktatást. Piricsén és Encsencsen iskolákat, tanítói lakásokat építtetett. Az elsődíjazottakat különös gonddal és sikerrel készítette elő. Az elsőpentekekben a szentségekhez járulás a nép felének szokásává vált. Szerény, kedves modora szorgalommal és céltudatossággal párosult.

1939-ben került át a hosszúpályi parókiára. A háborús nehézségek között sem hagyta el községét és népét. Bölcs tudásáért, tanácsaiért, testi munkákban is tanúsított jó példaadásáért, szép családi életéért itt is nagyra becsülte mindenki. Tíz év mulva-jutt nagyobb egyházközségbe.

Nyír-adonyba hat évre, majd 1955—1969-ig Nyírkarásznak volt lelkipásztor. Mindenütt nagy szeretettel vette körül a nép. Világos tartalmas beszédeit évek múlva is emlegették. Gyakran hívták meg Máriapócsra is búcsúi szónoknak. Főpásztor is meghívta lelkigyakorlatok vezetésére az egyházmegyeli papsághoz.

1968-ban agyvérzés érte, nyugdíjba kényszerült, de ezután is Debrecenben lakva, ahogyan csak ereje engedte, segítséget nyújtott a lelkipásztori munkákban, mint kedvelt gyónató és áhítatosan miséző. Lelkikönyveket fordított a papnövendékek számára. Mint nyugdíjas autóbalesettel csonttörést szenvedett, de ekkor még sikeresen gyógyult. Aranymiséjét Debrecenben, gyémántmiséjét 1983-ban Hajdúdorogon végezte, kézvezetője főpásztor volt. 1942-től tanügyi esperes, 1939-ben tb. esperes, 1983-ban tb. kánonok címmel tüntette ki püspöke. Újabb baleset okozta halálát. Ötven pap segédletével temette Debrecenben febr. 27-én Dr. Timkó Imre hajdúdorogi püspök.

Méltó munkatárs volt a hívek közt felesége 51 éven át, sokat foglalkozva a leányifjúság erkölcsi és háztartási nevelésével. Kilenc gyermekük közül kettő járvány áldozata lett, a többiek, mint atomtudós, egyetemi tanár, pedagógus, gyógypedagógus építő tagjai a társadalomnak!

Derős lélekkel készült a halálra.

Confrater

DDr. ALTDORFER KÁROLY
(1916—1984)

A Győri Püspöki Hittudományi Főiskola oromzatán fekete zászló lengett néhány hónappal ezelőtt... Arról beszélt, hogy DDr. Altdorfer Károly, a Főiskola jelenlegi tanári karának legrégebbi tagja, többé nincs közöttünk: február 29-én hajnali négy óra-kor hazahívta az Úr... Harminc éven keresztül, 1953-tól 1983 karácsonya előtti utolsó tanítási napig oly sokszor lépett be a Szeminárium kapuján, hogy tudásának kincseit bőven hintse a kispapok lelkébe...

A győri egyházmegye főpásztorja a mindig készséges és buzgó papot, a székeskáp-talan az imádságos lelkületű kanonokot, a főiskola tanári kara a mindig kedves és szerető kollégát, a kispapok a mélytudású és megértő tanárt gyászolják benne...

Élete Mosonszolonokon indult el 1916. május 8-án. Korán jelentkezett benne a papi hivatás jele: már a kis elemistát is a buzgóság és a tanulás szeretete jellemezte. E két vonása tovább mélyült a mosonmagyaróvári piarista gimnáziumban, amint még

ma is élő osztályfőnöke mondta róla, akinek nyolc éven át volt módjában megfigyelni őt. Ilyen gyermek- és ifjúévek után szinte természetes volt számára, hogy a győri szeminárium kapuján kopogtasson felvételért egyszerű érettségivel. Főpásztorja meglátta benne a lélek komolyságát és a szellem elmélyülésre szomjazó adottságait, s Bécsbe küldte a Pázmáneumba. Itt szentelték pappá 1940. március 17-én (éppen a győri Könyvező Szűzanya ünnepén!). A bécsi egyetemen teológiai doktorátust szerzett. Majd tovább megy a svájci Fribourgba, hogy — amíg a világban a szörnyűséges II. világháború dúlt, — ő tovább töltekezzék tudományokkal. Itt találkozott össze Wilhelm Schmidt-tel, a világhírűvé vált verbita etnográfussal, és az ő lábánál egy életre magába szívta a missziók története és fejlődése iránti lángoló szeretetet és érdeklődést, amely haláláig benne élt. A nagyírú professzornál újabb doktorátust szerzett etnográfából. Majd mindezt megtoldotta középiskolai földrajztanár oklevéllel, amelyet ugyancsak Fribourgban szerzett meg francia nyelven. Így jött haza 1946-ban.

Először állomáshelye Mezőörs, ahol egészen rövid ideig szolgált káplánként. Szolgálatát a lövői káplánsággal folytatta 1946—1948-ban. Ezután önálló lelkeszként működött Nemeskéren 1948 és 1953 között. Innen került plébánosként Barbacsrá, ahol hosszú időn át: 1953-tól 1981-ig szolgált a lelkeket. Közben minden héten bejár Győrbe a főiskolára tanítani. A missziológia, az ökumenizmus és az egyháztörténelem voltak a kedvenc tárgyai. Óriási és nagyon széleskörű tudásából rengeteg szint és érdekességet tudott magyarázataiba belevinni. Az ebédek utáni felüdülés idejében tanártársait is lekötötte, amikor az egyháztörténelem nagy összefüggéseit mutatta meg, vagy amikor a missziókról oly lelkesen beszélt... A magyar szemináriumok kispapjai számára ő írta meg a missziológiai jegyzetet is. Már betegen készítette elő ennek újabb kiadását, beledolgozva a legújabb adatokat, amelyeket római verbita barátjától kapott szinte folyamatosan.

Plébánosi és tanári elfoglaltsága mellett 1954-től több éven át szentszéki bíró is volt. Főpásztorja — az elismerés jeleként — kinevezte tb. kanonokká. Ezt azonban közismert szerénysége miatt hívei előtt egészen eltitkolta. 1980. február 28-án a Főpásztor újabb kitüntetéssel fejezte ki elismerését iránta: a Győri Székeskáptalan kanonokjává és tb. pápai főesperessé nevezte ki. Győri kanonoki lakásába 1981 nyarán költözött be. Sajnos, egészsége csakhamar megrokkant. Az 1982. február 2-án történt operáció — valójában — már a sír felé indította el...

Betegségében is a közös szolozsma hűségese részvevője volt, és megmaradt fáradhatatlan tanárnak is. A mindig szerény, csendes és igazán jóságos embert paptestvérei, volt és jelenlegi tanítványai és szépszájú hívő sereg élén kísérte el utolsó földi útján főpásztorja, Dr. Pataky Kornél püspök. Temetése 1984. március 3-án délelőtt 10 órakor az érte bemutatott szentmise után volt. Kispapjai viték le a székeskáptalan kriptájába...

Mindenki, aki közelében élt, úgy gondol elköltözött paptestvérünkre, mint — a legnemesebb értelemben vett — „jó emberre”. Szerény volt, csendes, nem vágyott kitüntésekre; „csak” jó pap és folyton művelődő tanár akart lenni. Bátran elmondhatjuk róla, bár ő ezt így soha még csak nem is gondolta magáról: elmélyült tudós volt. Mindig jó volt a közelében lenni. Életének sok keresztjét odaadón viselte. Mindenki iránt hálás volt. Ezt talán nem is tudta mindig úgy kifejezni, mint ahogy érezte, s ahogy csak egy-egy négyyszemköztli beszélgetésben buggyan ki belőle... Jóságáért tanítványai, a kispapok, szeretettel szolgáltak neki betegségében. A kedves nővel együtt egyikük állt a haldokló közelében akkor is, amikor a „kedves tanár urat” szólította az Úr...

Imánk kíséri elköltözött jóságos paptestvérünket, hogy megvalósuljon rajta gyászjelentésének mottója: „Akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön örökké, miként a csillagok!” (Dán. 12,3.)

Confrater

DARABOS LÁSZLÓ
(1907—1984)

Darabos (Ditter) László Zágrábban született 1907-ben. Középiskoláit és a teológiát Péccsett végezte s itt szentelték pappá 1931-ben. Főpásztor 1973-ban püspöki tanácsossá nevezte ki, 1976-ban pedig a horvát nyelvű drávasztárai lelkeség vezetésével bízta meg püspöki biztos minőségben. Innét szólította magához az Úr 1984. március 4-én.

Akik közelebbről ismerték, azok tudják, hogy nagy tisztelője volt Kis szent Teréznek. László pontosan tíz évvel később született, mint a kis szent meghalt. Teréz egyszer azt mondta: „Milyen boldogtalan lennék az égben, ha nem tudnék kis szívességeket tenni azoknak, akiket a földön szeretek.” László azt kérte Teréztől, hogy fogadja őt testvérének. Úgy gondolom, megtette neki ezt a kis szívességet. Teréz a Kármelbe való belépése előtt felajánlotta magát a gyermek Jézus játékszerének. „Azt mondtam neki, hogy ne úgy bánjék velem, mint valami drága játékkal, amelynek a nézésével is beérik a gyerekek, hozzányúlni nem mernek. Hanem úgy, mint egy teljesen értéktelen kis labdával, amelyet ledobhat a földre, a lábával rugdalhat, felhasíthat, otthagyhath egy sarokban, vagy a szívére szoríthat, ha abban örömet találja. És Jézus meghallgatta kérésemet” — mondja Kis szent Teréz.

Kispaptársai feltekintettek Darabosra, mert mindig jókedélyű, imádságos, barátságos, az egyházi tanulmányokkal komolyan foglalkozó teológusnak ismerték. Mint káplán eredményesen működött. Felfelé induló szép papi élet körvonalai rajzolódnak ki diszpozícióiban. 1948-ban Egerágon plébános. Vendégszeretete közismert lett már ezen a helyen és ezt az erényt később sok nélkülözés közepette is gyakorolta. A celibátust hűségesen tartotta annak jeléül, hogy „egészen Krisztusé vagyok”, „akarom a mennyek országáért”. Amije volt, azt mindig megosztotta másokkal, nem akart kincseket gyűjteni. Egyszerű és szegény pap akart lenni.

Aztán egyszercsak szaván fogták az égiek László barátunkat. 1952-ben káplán Péccsett. Földre dobták a labdát. 1955-ben a labdát „ki is lyukasztották”: László szolgálaton kívüli státusba került. Utána ismét káplán lett, majd egy kis faluban rövid ideig plébános, ahonnét egy még eldugottabb helyre került. 1964-ben pálfai plébános lett. A vegyesvallású községben, kevés hívő közt nagy odaadással vezegte lelkipásztori és liturgikus munkáját, úgy, mintha hatalmas tömegeket kellett volna gondoznia. Tizenkét évi működés után ismét költözött, ezúttal az egyházmegye legdélibb részébe, Dráva-stárára, ahol horvát nyelvtudására is szükség volt. Pálfai hívei nem akarták elengedni különben is már idős plébánosukat és megkértek engem, hogy tolmácsoljam a püspöknél kérésüket. A püspök hajlandó volt a terven változtatni és behívatta Lászlót. Ő azonban úgy gondolta, hogy ha egyszer kiadta a főpásztor a parancsot, akkor nincs azon változtatni való. A tiszteletet és engedelmességet ebben az esetben is késedelem nélkül gyakorolta.

Az igazságot kereste, s ha megtalálta, aggályos hűséggel ragaszkodott hozzá és következetesen megvallotta mindenki előtt. Számosan jöttek el temetésére sok működési helyéről; több mint 120 pap mutatta be a püspökkel együtt az engesztelő áldozatot a pécsi Sz. Mihály kápolnában. A pálosok kriptájába temették. Paptestvér

BOROS ISTVÁN VALÉR O. F. M.
(1919—1984)

Március 22-én a hirtelen változó idő okozta Valér ferences testvér, Erdély-hírű karony halálát. Igen nagy veszteségünk. Marosvásárhelyen, a ferencesek templomában volt kántor. Zenei hetek alkalmával sokat szerepelt. Rendkívüli élmény volt hallgatni játékát. Őt nevezték ki a kántorképző iskola zenetanárává. Olyan dalárdája volt, amelyben a falu ifjúsága együtt énekelt a képzősökkel. Liturgiájuk valósággal szárnyalt és szárnyra kapta a jelenlevőket is. Egy alkalommal Áron püspökúr Somlyón szállt meg. A dalárda szerenádott neki, a püspök szentképpel jutalmazta meg az énekeseket. Másnap az iskolában büszkén mutogatták, mit kaptak. Bennünk, botfűlűekben kaján

írígség támadt. A nagyszünetben becsengettünk a zárdába és Valér testvért kerestük. Méltatlankodva adtuk elé panaszunkat, hogy mi nem kaptunk képet, és nem vagyunk hajlandók énekpróbákra jönni, ha legalább utólag nem ad. Kérte, hogy várjunk egy kicsit, azonnal hozza. Diadalunk teljében vettük át a képeket és rohantunk vissza, hogy még elérjük az órát. Mikor az osztályban egy kicsit megnézegettük a zsákmányt, akkor derült ki, csak ferences emlékképek. Jót neveltünk a góbéságunkra góbéul adott válaszra.

Valér testvér 1919. augusztus 17-én Zetelakán született. Szülőfaluja sok kiváló papot, szerzetest adott az egyháznak, kiváltképp szent Ferenc rendjének. Boros István szinte gyermekfejjel lépte át a csíksomlyói zárda küszöbét. 1945-ben tette le szerzetesi fogadalmait. Kántori állomáshelyei: Kolozsvár, Udvarhely, Csíksomlyó, Mihháza, Máriaradna, Dés, Segesvár. 1969—72-ig nagyváradi karnagy és orgonista, majd haláláig karnagy és orgonista Marosvásárhelyen. Súlyos érbántalomban szenvedett. Halálát gutaütés okozta.

Boros István Valér ferences testvér részt vett a megújuló liturgia zenei szépítésében. Az ő nevéhez fűződik az új erdélyi szertartások zenei része. Neki köszönhető, hogy sok erdélyi templomban az egész hívőseleg énekl a mise-antifónákat magyar nyelven, egyszerű gregórián dallammal. A kántorképzésben, magasszintű énekkarok szervezésében s általában az egyházzenei kultúra terjesztésében élen járó szaktekin-tély. Mindenütt, ahol csak megjelent segített Isten népén, hogy méltóbb dicséretet zenghessen az Úrnak. Most már minden bizonynal az angyali karokkal magasztalja Teremtőjét.

Tisztelője

ÖTVÖS JÁNOS FRIGYES iskolatestvér (1895—1984)

A Bácskában, Topolyán született 1895. dec. 27-én. Az iskolatestvérek szerzetesi ruhájába 1912 Nagyboldogasszony előestéjén öltöztették be a bécsi (Wien-Strebendorf) noviciátusában, mivel a magyar noviciátus csak 1924-ben nyílt meg a Szolnok megyei Homokon. Rendi kiképzése, valamint tanítói oklevél megszerzése után rövid ideig a szerzet felvidéki, ma Szlovákiában levő iskoláiban tanított (Ormény-Nyitra-Rajna), majd áthelyezték Szatmárnémetibe. Azt itteni katolikus népiskola vezetésére. Boromisza Tibor püspök 1910-ben az iskolatestvéreket kérte fel. Frigyes testvér egész további élete folyamán itt működött mint igazgató tanító. Erdély egyrésznéek visszacsatolása után Scheffler János püspök újra életre hívta az elsővilágháború végén megszűnt katolikus magyar tanítóképzőt s ennek vezetésére is az iskolatestvéreket kérte fel. A népiskola ekkor a tanítóképző gyakorlóiskolája lett. Mind a tanítóképző, mind a gyakorlóelemi tovább működött magyar iskola gyanánt akkor is, mikor Erdély ismét román fennhatóság alá került. Csak 1948-ban a végrehajtott iskolaállamosítás vetett véget a szerzetesek és szerzetesnők iskolai tevékenységének. Frigyes testvér és társai buzgó működésének bizonyítéka, hogy az egész idő alatt, amíg az iskola működhetett, 8-papi és 1 szerzetesjelölt hivatás került ki a tanulók közül. — Az iskolaállamosítás után Frigyes testvér a Szatmár közelében levő magyarnyelvű Józseffelva (Jojib) plébánián kapott alkalmazást mint kántorsekrestyés, kisegítő hitoktató és „mindenes” a plébánia háztartásban. Időnkint a szatmári székesegyházban is kisegített mint kántor. Ugyes ezermester lévén, jól értett orgonák és toronyórák javításához. Közlelbbi és távolabbi környéken sokszor hívták és igénybe vették ebbeli ügyességét. — Példás, buzgó szerzetes volt a felosztás előtt és után is egyaránt. Jó egészséggel és fáradhatatlan munkakedvvel áldotta meg az Úr, ezért tudta megközelíteni, ha elérni nem is a 90. életévét. Halálát véletlen baleset okozta. A plébánia régimódi kútjából vizet akart húzni, miközben a kútkáva tetején a nehéz betongerenda meglazult, leesett, ő nem tudott félrelépni előle, s a súlyos betondarab okozta koponya és egyéb csonttörésekbe rövid időn belül meghalt ez év tavaszán. — Hisszük, hogy buzgósága és hűsége örök jutalmát megadja neki az Úr, akit hosszú élete folyamán a változatos körülmények között mindvégig hűségeen szolgált.

Nagy I. Kolos